

## 4 Vad innebär eSKD för företagen?

### 4.1 Vilka företag har anslutit sig till eSKD?

Utifrån en enkät som skickades ut i samband med RSV:s utvärdering av skattekontot kan man se att intresset för att använda Internettjänster i kommunikationen med skattemyndigheten varierar med företagens storlek och lokalisering. Det är då intressant att se vilka slags företag som faktiskt har anslutit sig till eSKD. Finns det någon gemensam nämnare hos de anslutna företagen, eller är det ett tvärsnitt av samtliga företag? För att besvara den frågan jämför vi de företag som har anslutit sig till eSKD med övriga företag avseende vissa kriterier, såsom storlek, branschtillhörighet och geografisk koncentration. Den grupp av företag som det är mest korrekt att jämföra de anslutna företagen med är samtliga företag som lämnar SKD, eftersom det är dessa företag som är aktuella för en framtida anslutning till eSKD. Det är totalt 488 391 företag som ska lämna SKD, i och med att de antingen är registrerade som arbetsgivare eller att de är registrerade till moms och ska redovisa momsen i SKD eller båda delarna. Av dessa företag hade i oktober 2001 totalt 9 712 företag (1,4 %) anslutit sig till eSKD.

#### 4.1.1 Företagens storlek

För att se om det framför allt är företag av en viss storlek som har anslutit sig till eSKD så kan man dels jämföra företagets omsättning och dels antalet anställda. Enligt den enkätundersökning som gjordes i samband med utvärderingen av skattekontot är intresset för att lämna skattedeklaration elektroniskt via Internet större hos företag med många anställda och hög omsättning än hos små företag.

**Tabell 2: I vilken utsträckning instämmer företag av olika storlek i att det vore bra om de kunde lämna sin skattedeklaration elektroniskt via Internet**

	Instämmer inte	Varken eller	Instämmer	Ej åsikt Ej svar
<b>Antal anställda</b>				
Inga	18 %	14 %	44 %	24 %
1 person	18 %	18 %	50 %	14 %
2-9 personer	11 %	16 %	63 %	9 %
10-49 personer	9 %	11 %	72 %	8 %
50-200 personer	5 %	12 %	81 %	1 %
> 200 personer	19 %	2 %	59 %	19 %
<b>Omsättning</b>				
Ingen omsättning	7 %	11 %	49 %	34 %
< 1 milj	21 %	16 %	43 %	20 %
1-40 milj	11 %	13 %	66 %	9 %
> 40 milj	8 %	11 %	77 %	4 %

Källa: RSV Rapport 2001:15: Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv.

Jämför man omsättningen hos de företag som verkligen har anslutit sig till eSKD med alla företag som lämnar SKD blir skillnaderna betydligt mindre än enligt enkäten ovan. Det finns dock ändå vissa skillnader, om än inte så väldigt markanta. De små företagen med en omsättning under 500 000 kr har i mindre utsträckning än övriga anslutit sig till eSKD (25 % jämfört med 35 % för samtliga företag). Bland företag med en omsättning mellan ½ – 1 milj kr är fördelningen väldigt jämn. Företag med en omsättning i intervallet 1 – 100 milj kr är istället överrepresenterade bland de som anslutit sig till eSKD

(58 % jämfört med 48 % för samtliga företag). Bland de riktigt stora företagen, med en omsättning överstigande 1 mdr kr, är det åter färre som har anslutit sig till eSKD, men här är skillnaden marginell (0,06 % jämfört med 0,10 % för samtliga företag).

**Tabell 3: Omsättningen hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Omsättning	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
< 100 000	753	9,5 %	63 045	12,8 %
100 000 - 500 000	1 245	15,7 %	68 212	21,7 %
500 000 - 1 milj	1 255	15,8 %	53 694	16,1 %
1 milj - 2 milj	1 460	18,4 %	54 658	16,1 %
2 milj - 5 milj	1 414	17,8 %	52 164	15,2 %
5 milj - 10 milj	716	9,0 %	24 673	7,2 %
10 milj - 100 milj	973	12,3 %	32 291	9,4 %
100 milj - 1 mdr	112	1,4 %	4 839	1,4 %
1 mdr - 2 mdr	5	0,1 %	355	0,1 %
> 2 mdr	0	0,0 %	16	0,0 %
<b>Summa</b>	<b>7 933</b>	<b>100,0 %</b>	<b>353 947</b>	<b>100,0 %</b>

Källa: Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001<sup>27</sup>.

Om man utifrån uppgifter om de anställda i företaget ska göra en bedömning av företags storlek så kan man antingen utgå från uppgifter om antalet anställda eller från uppgifter om utbetalda löner. Antalet anställda kan man uppskatta utifrån det antal kontrolluppgifter om löner mm som företag har lämnat. I antalet anställda ingår även tillfälligt anställda, vilket gör att en del företag med det här måttet ser större ut än vad de egentligen är. Då kan det vara bättre att titta på utbetalda löner, vilket torde ge ungefär samma indelning som en studie av företagens årsarbetskrafter. För att få en så heltäckande bild som möjligt tittar vi både på antalet anställda och lönesumman.

31 % av de företag som har anslutit sig till eSKD saknar helt anställda. Tittar man på alla företag som lämnar SKD så är det hela 44 % som helt saknar anställda. De företag som har en anställd är ganska jämnt fördelade mellan grupperna. Företag som har mellan 2 och 100 anställda har dock i större utsträckning än övriga anslutit sig till eSKD. 54 % av företagen som är anslutna till eSKD tillhör denna storleksgrupp, vilket kan jämföras med 49 % av samtliga företag som lämnar SKD. När man kommer upp över 500 anställda är andelen åter något lägre hos de företag som anslutit sig till eSKD, än hos övriga företag. Skillnaden är dock ganska marginell.

<sup>27</sup> Uppgifter om företagens omsättning finns angivet i räkenskapsformatet (SRU) i inkomstdeklarationen. Dessa uppgifter har dock hittills inte överförts till statistikdatabasen GIN-skatt och har därför inte varit sökbara. Istället måste omsättningen beräknas utifrån uppgifter om momsens storlek mm som anges i skattedeklarationen. Det innebär att endast de företag som lämnar skattedeklaration ingår i jämförelsen. Företag som redovisar moms i inkomstdeklarationen ingår alltså inte. Beräkningen av omsättningen innehåller en del felkällor, men torde vara tillräckligt säkert för att få en uppfattning om företagens ungefärliga storlek. Under år 2002 kommer SRU-uppgifter att börja överföras till GIN-skatt.

**Tabell 4: Antal anställda hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Antal anställda	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
<b>0</b>	2 985	30,7 %	214 067	43,8 %
<b>1</b>	1 315	13,5 %	67 227	13,8 %
<b>2</b>	1 087	11,2 %	39 530	8,1 %
<b>3 - 10</b>	2 511	25,9 %	94 430	19,3 %
<b>10 - 20</b>	851	8,8 %	35 269	7,2 %
<b>20 - 50</b>	608	6,3 %	21 895	4,5 %
<b>50 - 100</b>	210	2,2 %	8 144	1,7 %
<b>100 - 500</b>	133	1,4 %	6 213	1,3 %
<b>500 - 1 000</b>	7	0,1 %	684	0,1 %
<b>1 000 - 10 000</b>	3	0,0 %	789	0,2 %
<b>10 000 - 100 000</b>	2	0,0 %	128	0,0 %
<b>&gt; 100 000</b>	0	0,0 %	17	0,0 %
<b>Summa</b>	<b>9 712</b>	<b>100,0 %</b>	<b>488 393</b>	<b>100,0 %</b>

Källa: Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001<sup>28</sup>.

Vid en jämförelse av utbetalda löner mellan de företag som anslutit sig till eSKD och samtliga företag i landet, framträder ungefär samma mönster som vid en jämförelse av antalet anställda, men här är skillnaderna något tydligare. Företag med löneutbetalningar understigande 200 000 kr är underrepresenterade bland de företag som anslutit sig till eSKD (42 % jämfört med 59 % för samtliga företag). Huvuddelen av skillnaden beror på att företag helt utan anställda i mindre utsträckning än övriga har anslutit sig till eSKD. För företag med utbetalda löner i intervallet 200 000 kr – 100 milj kr är förhållandet det omvända. En större andel av dessa företag har alltså anslutit sig till eSKD (51 % jämfört med 33 % för samtliga företag). Bland de allra största företagen, med utbetalda löner överstigande 100 milj kr, är det åter färre som har anslutit sig till eSKD (0,07 % jämfört med 0,21 % för samtliga företag).

**Tabell 5: Lönesumma hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Lönesumma	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
<b>&lt;10 000</b>	3 209	32,9 %	235 729	48,3 %
<b>10 000 - 100 000</b>	864	8,9 %	54 033	11,1 %
<b>100 000 - 200 000</b>	693	7,1 %	34 058	7,0 %
<b>200 000 - 500 000</b>	1 810	18,6 %	61 379	12,6 %
<b>500 000 - 1 milj</b>	1 322	13,6 %	40 676	8,3 %
<b>1 milj - 2 milj</b>	818	8,4 %	27 301	5,6 %
<b>2 milj - 10 milj</b>	860	8,8 %	27 410	5,6 %
<b>10 milj - 100 milj</b>	166	1,7 %	6 776	1,4 %
<b>100 milj - 1 mdr</b>	6	0,1 %	967	0,2 %
<b>1 mdr - 2 mdr</b>	1	0,0 %	62	0,0 %
<b>&gt; 2 mdr</b>	0	0,0 %	2	0,0 %
<b>Summa</b>	<b>9 749</b>	<b>100,0 %</b>	<b>488 393</b>	<b>100,0 %</b>

Källa: Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

Sammantaget kan man alltså konstatera att de företag som anslutit sig till eSKD är betydligt jämnare fördelade mellan olika företagsstorlekar, än det intresse av ett elektroniskt uppgiftslämnande som företagen redovisade i enkäten i samband med skattekontoutvärderingen. Enligt enkäten var intresset av att lämna skattedeklaration via Internet betydligt mindre hos små företag än hos stora företag. Bland de företag som faktiskt har

<sup>28</sup> Antal anställda hos företagen har beräknats utifrån hur många kontrolluppgifter avseende löneutbetalningar mm som företaget har skickat in till skattemyndigheten.

anslutit sig till eSKD är dock skillnaderna marginella, oavsett om man tittar på företagens omsättning, antal anställda eller lönesumma. Vissa skillnader kan man dock hitta. Bland de riktigt små företagen är det färre än genomsnittet som anslutit sig till eSKD. Samma tendens ser man hos de riktigt stora företagen. Hos de medelstora företagen, som här utgör ett väldigt stort intervall, är det däremot fler än genomsnittet som anslutit sig till eSKD. Alla storleksgrupper finns dock representerade hos de anslutna företagen.

**Tabell 6: Sammanställning över storleksmässiga mönster hos de företag som anslutit sig till eSKD**

Intervall		Anslutna till eSKD	Alla företag med SKD
<b>Små företag</b>			
Omsättning	1 kr – 500 000 kr	25,19 %	34,50 %
Antal anställda	0 st	30,74 %	43,83 %
Lönesumma	< 100 000 kr	41,78 %	59,33 %
<b>Medelstora företag</b>			
Omsättning	1 milj kr – 100 milj kr	57,52 %	47,90 %
Antal anställda	2 – 100 st	54,23 %	48,80 %
Lönesumma	100 000 kr – 100 milj kr	51,04 %	33,49 %
<b>Stora företag</b>			
Omsättning	> 1 mdr kr	0,06 %	0,10 %
Antal anställda	> 500 st	0,12 %	0,33 %
Lönesumma	> 100 milj kr	0,07 %	0,21 %

*Källa:* Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

*Anm:* Endast intervall där skillnader mellan de företag som anslutit sig till eSKD och övriga företag kan påvisas har tagits med i tabellen. Gränsdragningen mellan små, medelstora och stora företag har gjorts utifrån de skillnader i anslutningsbenägenhet till eSKD som kunnat identifieras.

#### 4.1.2 Företagsform

Fördelningen mellan fysiska och juridiska personer bland de företag som är anslutna till eSKD och samtliga företag som lämnar SKD är relativt jämn; ungefär 25 % av företagen är fysiska personer (enskild firma) och ungefär 75 % är juridiska personer. De fysiska personerna är dock något underrepresenterade bland de som lämnar eSKD och de juridiska personerna är på motsvarande sätt något överrepresenterade.

Tittar man mer detaljerat på de olika företagsformerna framträder lite större skillnader. I korthet kan man säga att en stor del av de företag som har anslutit sig till eSKD är aktiebolag (62 % jämfört med 44 % för alla företag som lämnar SKD), medan övriga företagsformer är underrepresenterade. Bland annat kan nämnas att 9 % av de som anslutit sig till eSKD är handelsbolag eller kommanditbolag, medan 15 % av alla företag som lämnar SKD återfinns i den kategorin. I tabellen nedan är bara de vanligast förekommande företagsformerna uppräknade. I kategorin övrigt återfinns man mer ovanliga företagsformer som t ex utländska juridiska personer, landsting, försäkringsaktiebolag mm.

**Tabell 7: Fördelning mellan olika företagsformer bland företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Företagsform	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Enskild firma	2 279	23,5 %	134 161	27,5 %
Handelsbolag/kommanditbolag	909	9,4 %	74 563	15,3 %
Aktiebolag	5 995	61,7 %	215 667	44,2 %
Ekonomisk förening	87	0,9 %	4 537	0,9 %
Bostadsrättsförening	10	0,1 %	12 223	2,5 %
Ideell förening	206	2,1 %	21 693	4,4 %
Övrigt	226	2,3 %	25 429	5,2 %
<b>Summa</b>	<b>9 712</b>	<b>100,0 %</b>	<b>488 273</b>	<b>100,0 %</b>

*Källa:* Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

#### 4.1.3 Bransch

Om man studerar en ganska grov branschindelning så märker man att en ganska jämn andel av företagen från de flesta branscherna har anslutit sig till eSKD. Det är däremot några branscher där fördelningen är ojämn. Från fyra branscher har färre företag än genomsnittet anslutit sig till eSKD. Det är andra samhälleliga och personliga tjänster, parti- och detaljhandel, hotell- och restaurangverksamhet samt byggverksamhet. Samtidigt har en ganska stor bransch – fastighetsförvaltning, uthyrning och företagsservice – fler anslutna till eSKD än genomsnittet.

**Tabell 8: Branschtillhörighet hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Bransch	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Fastighetsförvaltning, uthyrning och företagsservice	3 589	37,9 %	130 018	28,7 %
Andra samhälleliga och personliga tjänster	480	5,1 %	40 291	8,9 %
Parti- och detaljhandel	1 620	17,1 %	91 593	20,2 %
Hotell- och restaurangverksamhet	219	2,3 %	18 914	4,2 %
Byggverksamhet	703	7,4 %	40 926	9,0 %
Jord-, skogsbruk och fiske	903	9,6 %	40 616	8,9 %
Hälso-, sjukvård, sociala tjänster och veterinärverks.	262	2,8 %	10 706	2,4 %
Tillverkning	837	8,9 %	39 372	8,7 %
Transport, lagringsverksamhet och kommunikation	599	6,3 %	28 219	6,22 %
Samhällsförvaltning och försvar; obl. socialförsäkring	10	0,1 %	817	0,2 %
Gruvbrytning och utvinning av mineraler	5	0,1 %	550	0,1 %
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	16	0,2 %	1 087	0,2 %
Finans- och försäkringsverksamhet	90	1,0 %	4 587	1,0 %
Privata hushållstjänster	1	0,0 %	81	0,0 %
Utbildning	125	1,3 %	6 052	1,3 %
Verksamhet i int. organisationer, ambassader mm	0	0,0 %	56	0,0 %
<b>Summa</b>	<b>9 459</b>	<b>100,0 %</b>	<b>453 885</b>	<b>100,0 %</b>

*Källa:* Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

Delar man upp branschen fastighetsförvaltning, uthyrning och företagsservice i en högre detaljeringsnivå blir skillnaderna ännu större. Färre företag än genomsnittet har anslutit sig till eSKD bland de som bedriver fastighetsverksamhet. Det som ändå gör de anslutna företagen överrepresenterade är att många av dessa är verksamma inom databehandlingsverksamhet och andra företagstjänster. Nästan tre gånger så många företag av de som är anslutna till eSKD håller på med databehandlingsverksamhet, jämfört med alla företag som lämnar SKD (9 % respektive 3 %).

**Tabell 9: Detaljerad uppdelning av företag verksamma inom fastighetsförvaltning, uthyrning och företagservice.**

Bransch	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Fastighetsverksamhet	476	5,0 %	37 890	8,4 %
Uthyrning av fordon och maskiner mm	78	0,8 %	4 095	0,9 %
Databehandlingsverksamhet	885	9,3 %	14 354	3,2 %
Forskning och utveckling	35	0,4 %	1 750	0,4 %
Andra företagstjänster	2115	22,4 %	71 929	15,8 %
<b>Summa</b>	<b>3 589</b>	<b>37,9 %</b>	<b>130 018</b>	<b>28,7 %</b>

Källa: Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

#### 4.1.4 Geografiska skillnader

Om man vill se om det finns några geografiska skillnader mellan de företag som har anslutit sig till eSKD och övriga företag som lämnar SKD så kan jämförelsen göras på lite olika sätt. Ett angreppssätt är att titta på den geografiska koncentrationen och se om det finns någon skillnad beroende på vilken del av landet företagen kommer från. Ett annat angreppssätt är att undersöka om det är några skillnader mellan företag i storstäder och på mindre orter.

För att se om någon del av landet är överrepresenterad bland de företag som har anslutit sig till eSKD så kan man se hur de fördelar sig på de tio regionala skattemyndigheterna i landet. Man ser då att fördelningen bland de som anslutit sig till eSKD ser ungefär lika dan ut som bland samtliga företag som lämnar SKD. Ska man försöka peka på några skillnader, så kan man möjligen säga att det är något fler i Stockholmsområdet och något färre i Göteborgs- och Växjöområdet som har anslutit sig till eSKD, men skillnaderna är marginella.

**Tabell 10: Lokalisering hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Lokalisering	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Skattemyndigheten i Stockholm	2 795	28,8 %	127 737	26,2 %
Skattemyndigheten i Linköping	704	7,2 %	35 351	7,2 %
Skattemyndigheten i Växjö	783	8,1 %	43 422	8,9 %
Skattemyndigheten i Malmö	1 291	13,3 %	63 149	12,9 %
Skattemyndigheten i Göteborg	1 474	15,2 %	82 231	16,8 %
Skattemyndigheten i Örebro	506	5,2 %	25 770	5,3 %
Skattemyndigheten i Västerås	734	7,6 %	38 741	7,9 %
Skattemyndigheten i Gävle	565	5,8 %	27 752	5,7 %
Skattemyndigheten i Östersund	386	4,0 %	20 885	4,3 %
Skattemyndigheten i Luleå	474	4,9 %	23 335	4,8 %
<b>Summa</b>	<b>9 712</b>	<b>100,0 %</b>	<b>488 373</b>	<b>100,0 %</b>

Källa: Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

Det intresse som företagen har av att lämna skattedeklaration via Internet är enligt enkätundersökningen i samband med utvärderingen av skattekontot beroende av om företaget har verksamhet på en stor eller liten ort. Företag med verksamhet i storstadsområde är betydligt mer intresserade av att deklarerat elektroniskt än företag i tätort eller landsbygd. Vidare är företag med verksamhet i en större tätort mer intresserade än företag med verksamhet i en mindre tätort eller landsbygd.

**Tabell 11: I vilken utsträckning instämmer företag på olika verksamhetsorter i att det vore bra om de kunde lämna sin skattedeclaration elektroniskt via Internet**

Verksamhetsort	Instämmer inte	Varken eller	Instämmer	Ej åsikt Ej svar
<b>Storstadsområde</b>	11 %	9 %	66 %	14 %
<b>Tätort &gt; 3 000 invånare</b>	14 %	16 %	58 %	12 %
<b>Landsbygd, tätort &lt; 3 000 invånare</b>	23 %	18 %	36 %	24 %

*Källa:* RSV Rapport 2001:15: *Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv.*

För att kunna undersöka hur de företag som faktiskt har anslutit sig till eSKD är fördelade mellan städer av olika storlek har vi utgått från en uppdelning av postnummer för storstäder (Stockholm, Göteborg och Malmö), kranskommuner (som omgärdar storstäderna), övriga stora städer samt resterande delar av landet. Fördelningen är relativt jämn beträffande storstäder och övriga stora städer. För de andra två grupperna ser man dock vissa skillnader. Fler företag än genomsnittet av de som anslutit sig till eSKD tillhör kranskommuner till någon av de tre storstäderna (19 % jämfört med 16 % för alla företag som lämnar SKD) och färre än genomsnittet (46 % jämfört med 49 %) kommer från övriga delar av landet (dvs från mindre städer, landsbygd mm). Skillnaderna är dock ganska små, och betydligt mindre än de skillnader som påvisades i enkäten ovan.

**Tabell 12: Lokalisering hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Lokalisering	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
<b>Storstäder</b>	2 037	21,0 %	99 926	20,6 %
<b>Kranskommuner</b>	1 855	19,1 %	78 966	16,3 %
<b>Övr. stora städer</b>	1 350	13,9 %	67 219	13,9 %
<b>Övriga landet</b>	4 453	45,9 %	238 615	49,2 %
<b>Summa</b>	<b>9 695</b>	<b>100,0 %</b>	<b>484 726</b>	<b>100,0 %</b>

*Källa:* Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

*Anm:* Storstäder innefattar Stockholm, Göteborg och Malmö kommun.  
 Kranskommuner innefattar de kommuner som ligger omkring Stockholm, Göteborg och Malmö.  
 Övriga stora städer innefattar städer med treställiga postnummer, dvs Helsingborg, Halmstad, Växjö, Kalmar, Borås, Jönköping, Linköping, Norrköping, Karlstad, Örebro, Eskilstuna, Västerås, Uppsala, Gävle, Sundsvall och Umeå.

Bryter man ned de tre storstadsområdena ytterligare kan man se att skillnaderna är att hänföra till Stockholmsområdet. Dels finns det en viss skillnad inom Stockholms kommun och dels en skillnad för kranskommunerna. För kranskommunerna till Göteborg och Malmö är dock skillnaden marginell. Hela den totala skillnaden för kranskommunerna är alltså att hänföra till Stockholmsområdet. Inom Stockholms kommun kan man också se två skillnader som motverkar varandra. Bland företagen i Stockholms innerstad är det något färre än genomsnittet som har anslutit sig till eSKD, medan något fler än genomsnittet har anslutit sig bland företagen i resterande delar av kommunen (Stockholms ytterstad). Någon liknande skillnad mellan stadskärnan och stadens ytterområden kan man inte identifiera i Göteborg.

**Tabell 13: Lokaliseringen kring Stockholm hos företag anslutna till eSKD jämfört med alla företag som lämnar SKD.**

Lokalisering	Anslutna till eSKD		Alla företag med SKD	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Stockholm innerstad	711	7,3 %	38 911	8,0 %
Stockholm ytterstad	503	5,2 %	20 666	4,26 %
Kranskommuner till Stockholm	1 239	12,8 %	50 469	10,4 %

*Källa:* Uppgifter ur statistikdatabasen GIN-Skatt i november 2001.

## **4.2 Hur fungerar eSKD för de företag som har anslutit sig?**

För att få svar på hur de företag som lämnar eSKD tycker att det fungerar har vi dels gjort telefonintervjuer med ett 50-tal företag och dels lagt ut en fråga på RSV:s webbsida där företagen ombeds lämna synpunkter på vad som är bra och dåligt med eSKD. Vi har också intervjuat handläggare på skattemyndigheterna som besvarar frågor från företag som har problem med att fylla i sin eSKD och personal på servicejouren i Söderhamn som tar hand om alla frågor om eSKD av mer teknisk karaktär.

De flesta av de företag som har anslutit sig till eSKD är väldigt nöjda med Internet-tjänsten. Det är en efterlängtd tjänst som upplevs vara lätt att använda och som i de allra flesta fall fungerar utan några större problem. Tjänsten får alltså genomgående högt betyg av användarna och flera av de företag vi har intervjuat har poängterat att RSV absolut inte får ta bort den här möjligheten. De vill istället att RSV ska fortsätta utveckla fler Internettjänster. Även om det övergripande betyget är högt så finns det en del återkommande problem och förslag till förbättringar.

### **4.2.1 Var det lätt att komma igång?**

Beroende på vilka man frågar får man helt olika bilder av hur bra ansökningarna, registreringen och installationen av säkerhetscertifikatet har fungerat. De som har börjat lämna eSKD är överens om att det var lätt att ansöka och komma igång med användningen. De problem som man eventuellt stötte på var lätta att åtgärda. Utöver dessa finns dock ett stort antal företag som har skickat in ofullständiga ansökningar och efter förfrågan inte kompletterat dessa eller som har registrerats som användare av eSKD men inte installerat sitt säkerhetscertifikat. Den sammantagna bild man får är alltså att de som stöter på något problem vid ansökningen till eSKD eller installationen av certifikatet i de allra flesta fall inte börjar lämna eSKD. De som lämnar eSKD är alltså de företag som inte råkat ut för dessa problem och där företagets rutiner ganska väl sammanfaller med de krav som användningen av eSKD ställer.

#### **De som nu lämnar eSKD anser att registreringen fungerade bra**

Ett 40-tal av de företag vi intervjuade är idag aktiva användare av eSKD. Den allmänna uppfattningen bland dessa var att ansökningarna, registreringen och installationen av certifikatet fungerade bra. För de flesta uppstod över huvud taget inga problem. Några av företagen ansåg att det var onödigt många steg i ansökningsförfarandet. Framför allt upplevdes det som onödigt hög säkerhet att koden till säkerhetscertifikatet skickades som ett rekommenderat brev som firmatecknaren blev tvungen att hämta ut på posten. Tillräcklig säkerhet borde uppnås om koden skickades hem till den adress där firmatecknaren är folkbokförd.

Ett litet företag med verksamhet på landsbygden och som bara hade en vanlig modem-uppkoppling hade problem att ladda hem programvaran till säkerhetscertifikatet via In-



ternet. Nedladdningen tog hela 45 minuter (ska i normala fall ta upp till 7 minuter) och avbröts dessutom flera gånger så att han tvingades börja om från början. Troligen beror problemet på bristande kapacitet i telefonledningarna, vilket ibland kan förekomma i glesbygd.

En del företag har haft problem att få säkerhetscertifikatet att fungera, men har då fått snabb och bra hjälp från servicejouren. Ofta har det berott på någon felaktig inställning, att säkerhetscertifikatet inte fungerar som det är tänkt tillsammans med den webbläsare företaget använder eller att företaget har något annat säkerhetscertifikat installerat på sin dator som stör det nya certifikatet. En del stora företag som arbetar i datornätverk med en komplex teknisk miljö har stött på mer specifika problem med säkerhetscertifikatet. Framför allt företag med brandväggar mellan sitt interna nätverk och Internet har haft problem. Dessa företag har dock i regel egen IT-personal som kan lösa problemen.

### ***Många ofullständiga ansökningar***

eSKD får bara lämnas av behörig firmatecknare. När ett företag ansöker om att få lämna eSKD ska företagets behöriga firmatecknare därför anges på ansökan. Till ansökan ska bifogas handling som styrker uppgiften om behörig firmatecknare, t ex registreringsbevis från PRV eller bestyrkt protokollsutdrag. Firmatecknaren ska dessutom skicka in en ansökan om säkerhetscertifikat.

Många av de ansökningar som inkommer till skattemyndigheterna är felaktiga eller ofullständiga. De vanligaste felen är just att man på ansökan har angett någon annan än företagets behöriga firmatecknare eller att man inte har bifogat handling som styrker uppgiften om behörig firmatecknare. Skattemyndigheten tillskriver då företaget och ber dem ändra eller komplettera sin ansökan. Inkommer ingen komplettering från företaget så sker ingen registrering. Vid skattemyndigheten i Stockholm, som hanterar nästan 30 % av ansökningarna till eSKD, upplever man att det är över hälften av ansökningarna som måste kompletteras och att över hälften av de företag som ombeds komplettera sin ansökan inte inkommer med någon komplettering. Det skulle innebära att över 25 % av de inkomna ansökningarna inte leder till någon registrering. Vid skattemyndigheten i Gävle, som är betydligt mindre och endast hanterar 6 % av ansökningarna till eSKD har dock endast 3 % av ansökningarna avslagits. Totalt hade det i februari 2002 inkommit 11 895 ansökningar om eSKD till skattemyndigheterna. Av dessa har 11 045 blivit beviljade, vilket innebär att totalt 7,2 % av de inkomna ansökningarna avslås.

### ***Många företag som ansökt har inte lämnat eSKD***

En förvånansvärt stor andel av de företag som har registrerats som användare av eSKD har hittills inte lämnat någon deklaration via Internet. I oktober 2001 hade totalt 9 712 företag registrerats som användare av eSKD. Av dessa hade dock 3 384 företag aldrig lämnat någon eSKD. Räknar man bort de företag som avregistrerats till eSKD (19 st) och de som skickat in sin ansökan efter den 1 september (614 st) så återstår 2 751 företag, vilket innebär att 28 % av de företag som registrerats som användare av eSKD inte har provat att använda tjänsten.

För de flesta av dessa företag torde det bero på att firmatecknaren har inte hämtat ut sin kod till säkerhetscertifikatet från Posten. Av de totalt 8 501 firmatecknare som i oktober 2001 hade registrerat sig för eSKD hos skattemyndigheten är det 2 155 st som inte hade hämtat ut sina certifikat från Posten. Rensar man bort firmatecknare där företaget är avregistrerat (10 st) eller ändå lämnar eSKD (161 st) så återstår 1 984 firmatecknare. Räknar man även bort de som har registrerat sig i september eller oktober, och alltså kanske

inte hunnit hämta ut sitt certifikat, kvarstår 1 652 firmatecknare, vilket motsvarar 19 % av samtliga registrerade firmatecknare.

För att ta reda på varför de här företagen inte har använt eSKD har vi gjort telefonintervjuer med tio av dem. Den absolut vanligaste förklaringen var att företaget inte har fått någon kod till certifikatet. Det beror antagligen på att koden skickas som ett rekommenderat brev till firmatecknaren, och inte till företaget. Antagligen har firmatecknaren i dessa fall inte kommit sig för att hämta ut koden från Posten. Servicejouren (som hantlar de tekniska frågorna från användarna till eSKD) har fått synpunkter på att det inte står på det rekommenderade brevet vad det avser och att det därför är risk att man missar det. En del kan också ha skickat in ansökan i maj (efter fripassageraren) och sedan gått på semester. Det rekommenderade brevet ligger bara kvar en månad på posten och returneras sedan till avsändaren.

En del företag har dock hämtat ut koden till certifikatet, men sedan inte kommit sig för att installera det. Det kan ha kommit just när man ska lämna skattedeklaration och då har man inte hunnit installera det utan lämnat deklarationen i pappersform. Innan nästa deklaration ska lämnas har man helt enkelt glömt bort att certifikatet ska installeras. När man inte kan ta itu med installationen direkt när man ansöker om tjänsten, så är det lätt att det helt enkelt inte blir av. Ett av de företag vi intervjuade kunde inte ladda hem programvaran till certifikatet på grund av en för dålig modemuppkoppling på landsbygden. Nu har de flyttat till stan och har bredband, men har ändå inte kommit sig för att installera certifikatet.

En av de firmatecknare vi pratade med hade ansökt om eSKD för tolv olika företag. För ett av företagen fick han avslag eftersom företagets firma tecknades av två personer i förening. Då tyckte han inte att det blev intressant att lämna eSKD för de andra elva företagen heller. Det är enklast att kunna använda samma rutiner för samtliga företag.

#### **4.2.2 Hur upplevs ifyllnadsstödet?**

För att underlätta ifyllandet av deklarationen och minska risken för att formellt felaktiga deklarationer inkommer till skattemyndigheten har eSKD försetts med visst ifyllnadsstöd. En del belopp i deklarationen beräknas automatiskt utifrån de underlag som företaget anger. Det sker också en kontroll av att vissa obligatoriska fält är ifyllda och vissa summeringar eller andra beräkningar kontrolleras. Om deklarationen inte klarar kontrollerna går den ej att skicka in. Den som fyller i deklarationen uppmärksammas om vad som är felaktigt beräknat och ombeds rätta detta. Utöver detta sker några rimlighetskontroller, där den som fyller i deklarationen får en fråga om den verkligen har fyllt i fälten rätt. Deklarationen går dock att skicka in även om den fastnar i en rimlighetskontroll.

#### **Ifyllnadsstödet utformning**

På momsdelen av eSKD sker flera kontroller av sambandet mellan de olika omsättningsfälten och fälten för utgående moms. I vanliga fall ska den utgående momsen utgöra en viss andel av företagets omsättning. Det finns dock ett antal situationer som kan föranleda att detta förhållande ändras. Därför kan man inte utforma kontrollerna med den detaljeringsgraden. Istället kontrolleras att någon utgående moms är ifylld om man har fyllt i en omsättning för företaget. Även det motsatta förhållandet kontrolleras, dvs att någon omsättning är ifylld om man har fyllt i utgående moms för företaget. Eftersom det finns flera olika fält för olika slags omsättning och för olika slags utgående moms

finns det ett flertal sådana kontroller. I de fall utgående moms överstiger angiven skattepliktig omsättning får dock ifyllaren en fråga om det är riktigt.

Moms att betala eller få tillbaka ska alltid utgöras av företagets utgående moms minus avdragsgill ingående moms. RSV har valt att inte låta beloppet beräknas automatiskt, utan istället kontrollera att företagets summering är korrekt. Anledningen till att beloppet inte räknas ut automatiskt är att man inte vill riskera att ett felaktigt momsbelopp debiteras eller krediteras skattekontot på grund av att företaget har fyllt i ut- eller ingående moms felaktigt. Ur dagens datoriserade bokföringsprogram får man automatiskt ut både månadens ut- och ingående moms och summan av dessa. Företaget kan alltså skriva in dessa uppgifter direkt ur sin bokföring. Summeringskontrollen i eSKD kontrollerar då att inget av beloppen har skrivits av fel, i och med att slutsumman då inte stämmer.

På arbetsgivardelen av eSKD sker, till skillnad från momsdelen, en hel del automatiska summeringar. Det sammanlagda underlaget för arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt summeras automatiskt (bruttolön + förmåner – kostnadsavdrag). Underlaget för arbetsgivaravgift anges automatiskt till detta belopp minus eventuellt underlag för särskild löneskatt. Arbetsgivaravgifterna och särskild löneskatt beräknas automatiskt utifrån underlagen på deklARATIONEN. Även det företagsstöd som de flesta företag får med 5 % av underlaget till arbetsgivaravgift räknas ut automatiskt. Slutligen summeras den totala arbetsgivaravgiften samt arbetsgivaravgift och avdragen skatt att betala automatiskt. Även de belopp som beräknas automatiskt kan ändras manuellt i eSKD. Beräkningen av beloppen för arbetsgivaravgifter och företagsstöd kontrolleras dock och endast en differens på 1 kr jämfört med det belopp som datorn har beräknat tolereras, vilket motsvarar eventuella skillnader i öresavrundning.

Utöver de automatiska beräkningarna på arbetsgivardelen av eSKD sker en del formella kontroller. Fälten för bruttolön och underlag för skatteavdrag måste fyllas i (nollor godtas). Kostnadsavdraget får inte överstiga summan av bruttolönen och eventuella förmåner. Underlaget för särskild löneskatt får inte överstiga det sammanlagda underlaget för arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt. Avdraget för företagsstöd får inte överstiga 5 % av underlaget eller det fastställda maximibeloppet för hela året. Den enda rimlighetskontroll som sker är att avdraget för företagsstöd inte får överstiga det fastställda maximibeloppet per månad. Överstiger det detta får ifyllaren en fråga om det är riktigt. Eftersom en del företag kan göra avdraget på årsbasis tolereras i undantagsfall deklARATIONER där månadsbeloppet överskrids. De företag som är berättigade till ett utvidgat företagsstöd måste själva fylla i underlaget för detta.

### **Synpunkter på ifyllnadsstödet**

Den del av ifyllnadsstödet som användarna är medvetna om och har märkt av är de automatiska beräkningar som sker. Eftersom samtliga automatiska beräkningar sker på arbetsgivardelen av deklARATIONEN är det bara de företag som har anställda som har märkt av det. Många av de småföretag som inte har några anställda har över huvud taget inte märkt att det finns något ifyllnadsstöd. Samtliga som har märkt av ifyllnadsstödet på momsdelen har gjort det när de har glömt minustecknet före beloppet i fältet moms att betala eller få tillbaka (se mer ingående beskrivning nedan).

De användare av eSKD som vi har intervjuat tycker att det är naturligt att datorn automatiskt fyller i de belopp som ska beräknas. Användaren vill bara ange varje underlag en gång och sedan ska datorn föra över dessa till rätt ställen på deklARATIONEN och beräkna skattebeloppen utifrån underlaget. Så fungerar det på arbetsgivardelen av eSKD,

så den är användarna nöjda med. De automatiska beräkningarna är dock inget som användarna framhåller som en fördel med eSKD, vilket antagligen beror på att de tycker att det är självklart med den funktionen. I det fall där denna automatiska beräkning saknas är det dock många som har reagerat. De anser att det är ologiskt att inte slutsumman på moms (moms att betala eller få tillbaka) beräknas automatiskt. Trots att det är en liten detalj är det ett av de stora irritationsmomenten med eSKD. Även i de fall då vi har förklarat att vi valt att inte låta beloppet beräknas automatiskt för att istället kunna kontrollera den ifyllda summan så att man upptäcker om man fyllt i fel belopp på ut- eller ingående moms, så har de svårt att acceptera det. Det upplevs som onödigt att manuellt behöva räkna ut och fylla i ett belopp som datorn skulle kunna beräkna själv. För att försäkra sig om att man har fyllt i rätt vill man istället själv stämna av det automatiskt beräknade beloppet mot motsvarande belopp ur bokföringen.

Det är också slutsumman på moms (se utdrag ur eSKD till höger) som användarna har svårast att fylla i korrekt. Det beror på att i de fall deras ingående moms har överstigit den utgående (de ska få tillbaka moms) så ska beloppet i fältet moms att betala eller få tillbaka anges som ett negativt tal. De flesta glömmer då minustecknet, vilket resulterar i att deklARATIONEN fastnar i den formella kontrollen. Tack vare summeringskontrollen uppmärksammas den som fyller i deklARATIONEN på sitt misstag och tvingas rätta det. Det är dock många som gjort samma fel flera månader och som upplever att det är svårt att komma ihåg att man ska ange minustecken. Om beloppet beräknades automatiskt skulle man komma ifrån detta problem.

Moms att betala eller att få tillbaka			
Utgående moms 25 %	?	32	<input type="text"/>
		+	
Utgående moms 12 %	?	33	<input type="text"/>
		+	
Utgående moms 6 %	?	34	<input type="text"/>
		+	
Utg. moms på varuförvärv från annat EG-land	?	35	<input type="text"/>
		+	
Utg. moms på tjänsteförvärv från utlandet	?	36	<input type="text"/>
		+	
Avdragsgill ingående moms	?	37	<input type="text"/>
		-	
<b>Moms att betala eller få tillbaka</b>	?	39	<input type="text"/>
		= *	

Det enda problem som har framkommit avseende ifyllnadsstödet på arbetsgivar delen av deklARATIONEN är avseende företagsstödet. Det finns en del företag som inte har rätt till något företagsstöd. Bland annat gäller det företag som ingår i koncerner. Det är då bara ett företag i koncernen som gör avdrag för företagsstöd. Några av de företag vi har intervjuat har inte rätt till företagsstöd. Eftersom företagsstödet beräknas automatiskt måste de komma ihåg att radera det. Problem har framför allt uppstått i de fall då man sedan har ändrat i underlaget till arbetsgivaravgiften. Då beräknas företagsstödet på nytt och man måste alltså radera det igen. Vid något tillfälle har ett par av de företag vi intervjuat missat detta och alltså tvingats lämna in en rättelse deklARATIONEN för att inte tillgodoräknas ett felaktigt företagsstöd. De användare av eSKD som inte är berättigade till företagsstöd upplever detta som en osäkerhetsfaktor och upplever att risken för att deras deklARATIONEN blir felaktig härigenom ökar. De efterfrågar därför en möjlighet att välja bort företagsstödet, t ex en ruta där man ska ange om man har företagsstöd eller ej.

#### 4.2.3 Medför eSKD någon nytta för företagen

Majoriteten av de företag som lämnar eSKD är nöjda med applikationen och tycker att det är ett enkelt och smidigt sätt att deklarerat. Många av användarna tycker att det är en fördel att kunna deklarerat via modern teknik och att det är bra att man hänger med i tiden. Det är dock färre som har sagt sig uppleva någon egentlig nytta av att deklarerat elektroniskt istället för i pappersform. Det handlar mer om användarens personliga preferenser avseende olika medier. Ska man ändå försöka finna någon nytta för företagen kan man titta på om eSKD:n skapar någon tidsvinst eller kvalitetshöjning.

### **Skapas någon tidsvinst?**

Den faktiska tidsvinst företaget kan få genom att fylla i sin skattedeklaration elektroniskt istället för att fylla i den i pappersform är marginell. Deklarationsuppgifterna tar ungefär lika lång tid att fylla i oavsett vilket media man använder. Det som däremot gör att en del företag upplever att de vinner tid genom att använda eSKD är att de slipper sidoprocesserna. Så fort man har gjort klart bokföringen kan man fylla i deklARATIONEN och skicka iväg den elektroniskt. När man deklarerar i pappersform måste man, efter att beloppen är ifyllda, kuvertera och frankera deklARATIONEN och posta den. Framför allt många småföretagare upplever att det finns en risk att den ifyllda deklARATIONEN glöms bort och blir liggande. Den eventuella tidsvinst som skapas genom eSKD:n uppkommer alltså genom att man kan göra klart allt på en gång, i en och samma rutin.

Hos flera av de större företag vi har intervjuat upplever man en mer betydande, faktisk tidsvinst. Där har man i många fall installerat säkerhetscertifikatet på den bokföringsansvariges dator eller hos någon annan anställd med ansvar för att upprätta skattedeklARATIONER. De kan därigenom själva fylla i och skicka iväg eSKD:n. Den tidsvinst som uppkommer har att göra med att de inte längre behöver få tag på VD:n för att få deklARATIONEN underskriven. Det här förfarandet är dock inte förenligt med de regler som föreskriver att deklARATIONEN ska undertecknas av behörig firmatecknare. Vad detta innebär behandlar vi mer ingående i avsnittet om att ge fullmakt till ombud att lämna deklARATION.

Många av företagen har också framhållit att eSKD:n ger upphov till en annan slags tidsvinst. Genom att deklARATIONEN kommer in till skattemyndigheten direkt företaget har skickat iväg uppgifterna via Internet kan man vänta till sista dagen med att deklarerar. Skickar man pappersdeklARATIONEN med post måste man skicka den ett par dagar tidigare för att vara säker på att den kommer in i tid.

Ett av de företag vi har intervjuat anser sig vinna tid av att använda eSKD i och med att han kan fylla i och skicka in deklARATIONER för två månader samtidigt. Deklarationsblanketterna i pappersform skickas inte ut till företagen förrän sista deklARATIONSDAG för den tidigare månadens deklARATION har passerats. Anledningen till detta är att företaget inte ska kunna använda en blankett med fel månad förtryckt. När man deklarerar elektroniskt finns deklARATIONSPERIODEN tillgänglig direkt efter månadens utgång.

### **Höjs kvaliteten?**

En tanke med ifyllnadsstödet i eSKD:n är att de formella felen i deklARATIONERNA ska elimineras. Därigenom borde kvaliteten på de lämnade uppgifterna öka. De företag vi har intervjuat upplever dock inte att risken att de lämnar felaktiga uppgifter minskar. De flesta av företagen upplever att risken för fel är lika stor oavsett om man deklarerar elektronisk eller om man deklarerar på papper. Endast ett fåtal företag ansåg att risken att man gör fel minskar med eSKD eftersom man får en extra kontroll. Samtidigt fanns det dock företag som tvärtom ansåg att risken för fel ökar med eSKD. Det var dock bara företag som inte är berättigade till avdrag från arbetsgivaravgifterna för företagsstöd, och som därigenom måste komma ihåg att radera detta från arbetsgivar delen på deklARATIONEN.

Att företagen inte upplever någon höjd kvalitet på de lämnade uppgifterna kan bero på att de tycker att skattedeklARATIONEN är enkel att fylla i även i pappersform. I samband

med utvärderingen av skattekontot<sup>29</sup> skickades en enkät ut till 3 000 företag. I den ställde man några frågor om hur lätt företagen tyckte att det var att fylla i skattedeklarationen. 55 % av företagen instämde i påståendet att det på det hela taget är lätt att fylla i skattedeklarationen, och endast 9 % av företagen instämde inte i det påståendet. Bland de företag som själva fyller i sin skattedeklaration tyckte hela 66 % att det var enkelt. Huruvida det i praktiken blir färre fel i eSKD:n än i motsvarande pappersdeklarationer kommer vi att analysera mer ingående i avsnittet ”Minskar felen i deklarationerna”.

### **Andra fördelar man upplever med eSKD**

Den absolut största fördelen med eSKD som poängterats av en stor andel av de företag vi har intervjuat är att man i och med kvittensen får en garanti för att deklarationen verkligen kommer fram. Majoriteten av företagen skriver också ut kvittensen, dels som bevis på att deklarationen är inskickad och dels för att bevara uppgifter om deklarerade belopp till bokföringen. Någon motsvarande garanti får man inte när man skickar en pappersdeklaration med posten. Företagen upplever i dessa fall att de dels utsätter sig för risker för förseningar i postgången och dels risken att deklarationen kan komma bort i postens eller inskanningsföretagets hantering.

Några företag tycker också att det är bra att man via eSKD-applikationen kan se vilka perioder man har lämnat in deklarationer för. När man har skickat in en deklaration flyttas deklarationens perioder vid inloggningen till eSKD till fältet för lämnade deklarationer.

Något av de intervjuade företagen framhöll också att eSKD:n gör det enklare att rätta gamla perioder. Framför allt vid bokslut får detta betydelse. I samband med bokslutet går företagets bokföring igenom, vilket ofta resulterar i att man upptäcker diverse felaktigheter i lämnade deklarationer. Deklarerar man i pappersform måste man då beställa nya deklaraionsblanketter för de perioder man ska rätta. För att slippa det lägger många företag istället rättelsen i nästa månads deklaration. Genom eSKD blir det lättare för dessa företag att lägga in rättelserna i den historiska period de avser.

#### **4.2.4 Vilka problem stöter företagen på?**

Om företagen har problem med själva ifyllandet av deklarationen på Internet ska de vända sig till sin skattekontor för att få hjälp. Har företagen däremot problem av mer teknisk karaktär ska de ringa eller maila till servicejouren i Söderhamn, som är bemannad mellan kl 07.00 och 22.00 alla vardagar. Det har kommit väldigt få frågor till skattekontoren om själva ifyllandet av eSKD:n. Den elektroniska blanketten ser på det hela taget likadan ut som pappersdeklarationen och eftersom de flesta företag tycker att de är förhållandevis enkelt att fylla i skattedeklarationen borde inte heller den elektroniska blanketten ge upphov till några problem. Däremot kommer det ett stort antal frågor av mer teknisk karaktär. En del företag ringer och ställer tekniska frågor till sitt skattekontor, men de hänvisas då till servicejouren eftersom det är där kompetensen på det området finns. De frågor som servicejouren mottar stämmer ganska väl överens med de problem som företagen har påtalat i samband med våra intervjuer eller när de besvarat våra frågor på RSV:s webbplats.

---

<sup>29</sup> RSV Rapport 2001:5: *Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv*

### Stort behov av teknisk support

Företagen har haft ett stort behov av teknisk support. Totalt under mars-december 2001 har servicejouren tagit emot 6 126 telefonärenden och 1 820 ärenden via e-post om eSKD. Det totala antalet frågor till servicejouren uppgår därigenom till 7 946 stycken under de första tio månaderna som eSKD var i drift eller i genomsnitt 795 frågor per månad. Det innebär att i genomsnitt nästan 80 % av alla företag som är registrerade för att lämna eSKD har ställt en fråga till servicejouren. I verkligheten är det nog färre företag än så som har kontaktat servicejouren, men några av dem kan ha behövt flera kontakter.

**Tabell 14: Antal telefonfrågor angående eSKD till servicejouren per månad.**

Månad	Antal
Mars	731
April	401
Maj	399
Juni	732
Juli	664
Augusti	675
September	545
Oktober	691
November	701
December	587
<b>Summa 2001</b>	<b>6 126</b>

Källa: Servicejourens statistik.

Så gott som alla frågor som kommer till servicejouren är av teknisk karaktär. Det kom i början någon enstaka fråga om själva ifyllandet av deklARATIONEN, men det händer väldigt sällan. Frågorna handlar mer om specifika problem, t ex för att installera säkerhetscertifikatet, problem som uppstår med vissa kombinationer av operativsystem, webbläsare och andra program. 22 % av frågorna till servicejouren handlar om problem med certifikatet, 17 % om problem med webbläsaren, 16 % om problem med installationen av programmet och endast 7 % om problem med själva eSKD-applikationen.

**Tabell 15: Antal telefonfrågor om eSKD till servicejouren fördelade på olika problemområden.**

Problemområde	Antal frågor	
	Antal	Procent
Installationsproblem	982	16 %
Certifikat (hämtning mm)	1 323	22 %
Problem med webbläsare	1 050	17 %
Problem med eSKD	436	7 %
Övriga problem	2 335	38 %
<b>Summa</b>	<b>6 126</b>	<b>100 %</b>

Källa: Servicejourens statistik.

Ett problem som ett stort antal företag verkar ha råkat ut för är att säkerhetscertifikatet har slutat fungera i samband med en hårddiskkrasch, byte av dator eller byte av operativsystem i datorn. Servicejouren får därför många frågor om hur man flyttar certifikatet till en annan dator eller får tillbaka ett raderat certifikat. Har man kvar certifikatet kan man enkelt kopiera över det till en ny (eller en till) dator. De som har varit förutseende och gjort en säkerhetskopia av certifikatet på t ex en diskett kan därför enkelt återställa certifikatet om de har ominstallerat datorn. I instruktionerna från RSV och Posten i samband med ansökningen till eSKD och installationen av certifikatet sägs dock ingenting om att man bör, eller över huvud taget kan, göra en säkerhetskopia av certifikatet. Anledningen till detta är att man av säkerhetsskäl inte vill göra det möjligt för företagen

att sprida säkerhetscertifikatet på disketter eller installera det på flera olika datorer. Effekten blir dock att de företag som av någon anledning har raderat sitt certifikat, tappat pin-koden eller liknande måste få ett helt nytt certifikat.

Det har också uppstått en hel del problem med användningen av eSKD tillsammans med vissa versioner av webbläsare. RSV rekommenderar att man använder Internet Explorer 5.0 eller Netscape 4.5 för att applikationen ska fungera bra. Det finns dock många andra webbläsare på marknaden, och både Internet Explorer och Netscape har även nyare versioner av sina webbläsare. På senare tid har servicejouren fått många frågor om problem i samband med att företaget har uppgraderat sin webbläsare till en nyare version. Det blir t ex problem om man använder Internet Explorer 5.5 eller 6.0. Många av användarna har haft problem med att knappen för att skicka in deklARATIONEN försvinner från sammanställningsrutan i eSKD-applikationen. Då kan inte företaget skicka in deklARATIONEN, och följaktligen har de inte heller fått någon kvittens på att deklARATIONEN har skickats in. Det har dock hänt att företag då har skrivit ut sammanställningsrutan i tron att de har skickat in deklARATIONEN. Det finns information om det här felet på välkomstsidan för eSKD och om företaget kontaktar servicejouren får de en fil att installera på datorn, vilket löser det här problemet.

Ett stort antal användare av eSKD irriterar sig över att de måste ange sitt lösenord ungefär varannan minut. De upplever detta som en onödigt hög säkerhet. Applikationen för eSKD är dock inte tänkt att fungera på det sättet, utan lösenord ska bara krävas när man loggar in i applikationen och när man skickar iväg sina deklARATIONSUPPGIFTER. Problemet uppstår när eSKD används i kombination med Internet Explorer. Denna webbläsare loggar i standardinställningen ut användaren om den inte gjort något på sin dator inom två minuter. Efter detta sker en ny kontroll av certifikatet och maskinen frågar efter lösenordet. Det går att ändra den inställningen i webbläsaren, men det är inte helt enkelt och rekommenderas därför bara för avancerade användare.

När applikationen för eSKD just skulle driftsättas upptäckte man att eSKD:s säkerhetscertifikat krockade med det säkerhetscertifikat som Handelsbankens Internetkunder använder. Det problemet har man dock lyckats lösa och inget av de företag vi har haft kontakt med har påpekat några sådana svårigheter.

Många stora företag har en ganska avancerad datormiljö. Det är svårt för RSV att utforma en applikation som är anpassad till alla varianter av tekniska miljöer som användarna har. De företag som använder mer komplexa lösningar har dock oftast egen IT-kompetens inom företaget, som kan få systemen att fungera tillsammans. Det är därför framför allt mindre företag som har behov av att få hjälp av servicejouren. Samtliga av de företag vi har pratat med som har varit i kontakt med servicejouren är mycket nöjda med den hjälp de har fått. De anser sig ha fått snabb och korrekt teknisk support.

De synpunkter som trots allt framförts beträffande den tekniska supporten är att man inte meddelar kända fel till användarna. En del användare upplever därför att de behandlas som försökspersoner, som själva får testa eSKD i olika tekniska miljöer. När det exempelvis kommer ut en ny version av någon ledande webbläsare anser användarna att RSV bör testa hur eSKD-applikationen och säkerhetscertifikatet fungerar i den nya miljön. Upptäcker man några problem bör RSV antingen åtgärda dessa (om det går att åtgärda i själva applikationen) eller skicka ut information till användarna om hur de själva åtgärdar det. Servicejouren har i det här avseendet upplevt samma problem som användarna av eSKD. De vill gärna kunna testa programmet mot nya operativsystem och nya webbläsare så att de redan i ett tidigt skede hittar och kan åtgärda eventuella problem. På det sättet kan man också minska behovet av teknisk support. Det som hind-



rar servicejouren från att göra detta är dock att de är begränsade till RSV:s tekniska miljö.

### ***En del företag har slutat lämna eSKD***

Det är ungefär ett par hundra företag som har registrerat sig som användare av eSKD och som har provat applikationen, men sedan återgått till att lämna skattedeclaration i pappersform. Ganska många av dessa företag har bara lämnat eSKD en gång och sedan fortsatt lämna pappersdeklarationer. Drygt 60 företag har dock lämnat eSKD minst tre månader och sedan slutat med det. Dessa företag får anses ha provat applikationen ordentligt. För att få veta varför de har slutat lämna eSKD har vi gjort telefonintervjuer med tio av företagen.

Ett par av de företag vi intervjuade anser att både den elektroniska deklARATIONEN och deklARATIONEN i pappersform fungerar bra och säger sig därför växla mellan dem. Majoriteten av de företag som har slutat lämna eSKD har dock gjort det på grund av något tekniskt problem. En del har uppdaterat sin webbläsare och då upptäckt att sändknappen försvunnit från applikationen. Andra har blivit av med sitt certifikat i samband med en ominstallation av datorn eller byte till en ny dator. Flera av dessa företag har varit i kontakt med servicejouren och fått information om hur de kan åtgärda sina problem. De har dock inte tagit sig tid eller kommit sig för att åtgärda det. Trots de tekniska problemen säger sig denna grupp av företag vara nöjda med både eSKD:n och den tekniska support de fått av servicejouren. De flesta företagen har inte heller aktivt bestämt sig för att sluta lämna eSKD, utan helt enkelt skjutit de tekniska problemen på framtiden.

### **4.2.5 Vad kan man förbättra?**

Även om användarna av eSKD på det hela taget är väldigt nöjda med applikationen har de, både vid våra telefonintervjuer och via frågorna vi har lagt ut på RSV:s webbsida, framfört en del förslag till förbättringar.

Den extra funktionalitet som flest efterfrågar är en möjlighet att via Internet se tidigare inlämnade deklARATIONER. Som applikationen ser ut idag kan man bara se vilka perioder man har lämnat deklARATIONER för. Tar man fram deklARATIONEN för en gammal period får man dock bara upp ett tomt deklARATIONSFÖRMULÄR. Flera av de företag vi har haft kontakt med trodde att man kan få fram uppgifterna från tidigare inlämnade deklARATIONER om man klickade på en gammal period. De hade dock inte haft behov av det, och därigenom inte upptäckt att uppgifterna inte fanns tillgängliga där. Några företag hade efter att ha lämnat in sin första eSKD gått in på den gamla perioden för att se att deklARATIONEN blev korrekt. När de då bara fick upp ett tomt formulär trodde de att det hade blivit något fel. Trots att de flesta företag skriver ut kvittensen på att de har lämnat eSKD, som innehåller alla uppgifter från deklARATIONEN, har uppenbarligen ett antal företag behov av att kunna ta fram och kontrollera uppgifterna på skärmen. Flera företag har påpekat att detta är särskilt viktigt om de ska skicka in en rättelse för någon period. Då anser de att de bara ska behöva ändra den uppgift som är felaktig i den gamla deklARATIONEN, och inte fylla i alla uppgifter på nytt.

Applikationen för eSKD har i dagsläget ingen direkt koppling till RSV:s skattedatabaser. Det går därför inte att via Internet gå in och titta i databasen på tidigare inlämnade uppgifter. Den tekniskt enklaste åtgärden för att kunna se uppgifter från inlämnade deklARATIONER är därför att låta applikationen för eSKD spara en kopia av den inlämnade deklARATIONEN på användarens egen dator. RSV har dock valt att inte skapa en sådan möjlighet, eftersom vi inte kan garantera att de uppgifter som användaren ser där är ak-

tuella. Om företaget t ex skickar in en rättelse i pappersform eller om skattemyndigheten efter att ha granskat deklARATIONEN ändrar den genom omprövning så skulle ändå de ursprungliga uppgifterna ligga kvar på användarens dator. I samband med utformningen av eSKD-applikationen gjorde därför RSV bedömningen att det är bättre att inte alls kunna se inlämnade uppgifter än att riskera att se inaktuella uppgifter.

Ytterligare en tjänst som kräver tillgång till skattedatabasen efterfrågas av flera användare till eSKD. De skulle vilja att eSKD via Internet kopplades till skattekontot, så att man direkt efter att ha lämnat en skattedeclaration elektroniskt kan gå in i skattekontot och se hur mycket man ska betala. Flera företag har påpekat att en sådan tjänst borde minska risken för restföring, eftersom företagen då får bättre kontroll över sina skulder. I samband med utvärderingen av skattekontot<sup>30</sup> undersöktes företagens efterfrågan på Internettjänster genom den enkät som skickades ut till 3 000 företag. Enkätsvaren visar att företagens intresse av att se sitt skattekonto via Internet var stort. Hela 55 % av företagen ansåg att det vore bra om den möjligheten fanns. Endast 10 % av företagen saknade helt intresse av att se skattekontot via Internet.

Användarna av eSKD har också framfört synpunkter på en del tekniskt mindre komplicerade förbättringar av eSKD:n. Firmatecknaren för ett företag ansåg att man borde få en signal om man skickar in en ny deklARATION för en period som man redan har deklarerat för. Man borde då t ex kunna få en fråga om man verkligen vill rätta den tidigare inlämnade deklARATIONEN för perioden. Då minskar risken för att företaget fyller i uppgifterna på fel period. Den kontrollen finns tydligen i den danska motsvarigheten till vår eSKD.

Några företag tycker att det är svårt att hitta ingången till eSKD:n på RSV:s webbsida. På RSV:s välkomstsida finns en länk till den elektroniska skattedeclarationen (se till höger). Klickar man på den kommer man till eSKD:s välkomstsida. Där får användaren först information om vad eSKD är, vilka som kan lämna eSKD, viktiga nyheter och länkar till demoversion av eSKD, ytterligare information och ansökningsblanketter. Först nedanför detta finns en länk för att lämna eSKD (se nedan).



Här kan du logga in eller spara uppgifter på fil

- [Lämna elektronisk skattedeclaration \(eSKD\) för dig som har certifikat](#)
- [Spara uppgifter på fil till firmatecknaren](#)

För att kunna lämna eSKD måste man alltså skrolla till slutet av välkomstsidan, vilket många företag upplever som irriterande. Många tycker också att länken till inloggningen är otydlig och blir tvungna att läsa igenom all text på välkomstsidan för att hitta den. Företagen vill istället att länken till eSKD:n ska ligga överst på eSKD:s välkomstsida. De har förståelse för att välkomstsidan utformades på det här sättet när eSKD:n driftsattes. Då syftade välkomstsidan huvudsakligen till att ge information om eSKD och tillhandahålla ansökningsblanketter till företag som var intresserade av att lämna sin skattedeclaration elektroniskt. Nu tycker dock företagen att tjänsten har varit i bruk så länge att välkomstsidan bör anpassas till de som regelbundet lämnar eSKD.

<sup>30</sup> RSV Rapport 2001:5: *Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv*

Några företag har saknat möjligheten att kunna högerklicka på ett fält i deklarationsformuläret och få upp en hjälptext till fältet. Det finns dock sådana korta hjälptexter inlagda till respektive fält i eSKD:n. För att få fram dem ska man inte högerklicka, utan istället ska man klicka på frågetecknet före fältet (se utdraget ut eSKD till höger). Uppenbarligen har inte alla företag uppmärksammat dessa frågetecken, utan de tycker att det är mer naturligt att högerklicka för att få fram hjälpen.

Omsättning inom Sverige		
Momspliktig omsättning inom Sverige	?	11 <input type="text"/>
Momsfri omsättning inom Sverige	?	12 <input type="text"/>
Momspl. uttag av fastighetsförvaltningstjänster	?	13 <input type="text"/>

Det har också framkommit en del synpunkter som inte har med själva funktionaliteten av applikationen för eSKD att göra. Bland annat är en del företag kritiska till att applikationen bara fungerar om man är windowsanvändare och använder Internet Explorer eller Netscape som webbläsare. De tycker att vi borde utforma applikationen så att den fungerar med alla webbläsare som följer fastlagda standards på området. I och med att applikationen inte fungerar på t ex Macintosh stänger vi dessutom ut i princip hela grafikerbranschen, eftersom de nästan uteslutande använder Mac.

Några företag har också haft synpunkter på den säkerhetslösning man har valt för eSKD:n, med ett säkerhetscertifikat som ska installeras på den dator som man vill kunna deklarerat från. Framför allt har synpunkterna handlat om att vi valt en onödigt omständlig säkerhetslösning. De finns de som istället skulle vilja ha en lösning där man bara loggar in med ett lösenord, men inte behöver ha något certifikat installerat på datorn. Det främsta motivet för detta är att man då inte är begränsad till att fylla i eSKD från en enda dator, utan man kan komma åt applikationen från vilken dator som helst.

### 4.3 Varför har inte fler företag anslutit sig till eSKD?

#### 4.3.1 Antal företag som registrerats till eSKD

Totalt är det ca 488 000 företag i Sverige som redovisar moms och/eller arbetsgivaravgifter och avdragen skatt på skattedeklaration. En del av dessa företag kan på grund av begränsningar i applikationen för eSKD inte lämna skattedeklaration elektroniskt. Det gäller t ex företag med säsongarbetare, som därigenom bara lämnar en eller två skattedeclarationer per år, och företag som ska lämna specifikation till skattedeklaration. Till dessa kategorier hör dock bara några tusen företag. Det är alltså totalt ca 480 000 företag som kan komma ifråga för att lämna eSKD.

I den försöksverksamhet som hittills har pågått med eSKD är antalet användare begränsat till 15 000 företag. Begränsningen beror på att RSV bara har upphandlat 15 000 säkerhetscertifikat av Posten. För att få deltagare till försöksverksamheten med eSKD har RSV lagt ut information om det elektroniska deklaraionsinlämnandet på sin webbplats på Internet. Sedan måste företagen själva ta initiativ att ansöka om att vara med. I februari 2001 kunde företagen börja skicka in ansökningar. Första månaden kom det in över 2 000 ansökningar, men ansökningstakten avtog under de följande månaderna. För att fler företag skulle få kännedom om försöksverksamheten skickade man ut en "fripassagerare" tillsammans med deklaraionsblanketterna för skattedeklarationen. Alla företag som lämnar skattedeklaration fick alltså information om eSKD tillsammans med deklaraionen som skickades ut i maj 2001. Effekten av "fripassageraren" syns tydligt i en kraftig ökning av inkommande ansökningar under maj och juni. Därefter har dock ansökningarna åter avtagit.

**Tabell 16: Antal företag som registrerats till eSKD under perioden februari 2001 – januari 2002**

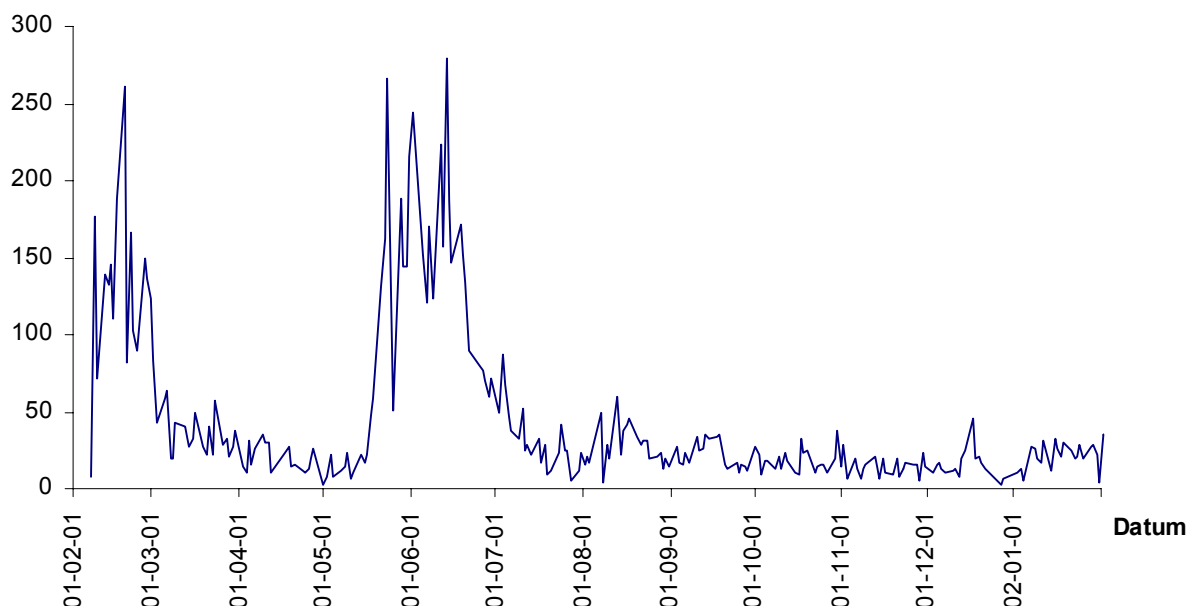
Månad	Antal registreringar
Februari	2 068
Mars	820
April	360
Maj	1 552
Juni	2 687
Juli	697
Augusti	629
September	434
Oktober	421
November	313
December	268
Januari	464
<b>Summa</b>	<b>10 713</b>

*Källa:* Uppgifter om registreringar ur BKS-EXT.

Antalet inkomna ansökningar per dag varierar kraftigt, från ett fåtal ansökningar till rekordet 277 ansökningar (den 13 juni). I genomsnitt inkommer det ca 50 ansökningar per arbetsdag totalt över landet.

**Diagram 1: Antal registreringar till eSKD per dag**

Antal registreringar



*Källa:* Uppgifter om registreringar ur BKS-EXT.

Efter ett år, dvs i början av februari 2002 hade totalt 10 713 företag registrerats till eSKD, vilket motsvarar ca 3 % av samtliga företag som kan vara aktuella för eSKD. För att ta reda på varför så få företag har anslutit sig till eSKD är det bland annat intressant att veta om företagen över huvud taget är intresserade av att lämna deklaraionsuppgifter via Internet och om de känner till att man kan lämna skattedeklaration via Internet.

### 4.3.2 Vill företagen lämna uppgifter via Internet?

I samband med den utvärdering av skattekontot som RSV genomförde under 2001 skickade man ut en enkät med frågor om skattekontot till 3 000 slumpmässigt utvalda företag. I den enkäten ställde man även tre frågor om företagens vilja att använda Internet i sin kommunikation med skattemyndigheten. 55 % av de företag som besvarade enkäten instämde i påståendet att det vore bra om företaget kunde se sitt skattekonto via Internet. Nästan lika många (52 %) instämde i påståendet att det vore bra om företaget kunde lämna sin skattedeklaration elektroniskt via Internet. Något färre (47 %) instämde i påståendet att det vore bra om företaget kunde lämna sin inkomstdeklaration elektroniskt via Internet.

**Tabell 17: I vilken utsträckning instämmer företag i att det vore bra om de kunde se sitt skattekonto, lämna sin skattedeklaration och lämna sin inkomstdeklaration elektroniskt via Internet**

	Instämmer inte	Varken eller	Instämmer	Ej åsikt Ej svar
<b>Se skattekontot</b>	10 %	7 %	55 %	27 %
<b>Lämna skattedeklaration</b>	16 %	15 %	52 %	18 %
<b>Lämna inkomstdeklaration</b>	15 %	15 %	47 %	22 %

*Källa: RSV Rapport 2001:15: Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv.*

I samband med den här utvärderingen av eSKD:n har vi också skickat ut en enkät. I det här fallet skickades en enkät ut till 1 000 slumpmässigt utvalda företag som lämnar skattedeklaration, men som inte har provat lämna skattedeklaration via Internet. Av de som besvarade enkäten var 59 % intresserade av att lämna deklarationsuppgifter och liknande till skattemyndigheten via Internet. Det skulle innebära att ca 280 000 företag av de som kan få lämna eSKD är intresserade av att göra det. Att fler företag enligt den här enkäten är intresserade av att lämna uppgifter via Internet, än enligt enkäten i skattekontoutvärderingen torde huvudsakligen ha två förklaringar. Eftersom urvalet till den här senare enkäten enbart gjordes bland företag som lämnar skattedeklaration så ingår inte de allra minsta företagen. I den senare enkäten tvingades också företagen ta ställning, i och med att ja och nej var de enda möjliga svarsalternativen. I enkäten i samband med skattekontoutvärderingen fanns även ett neutralt svarsalternativ, som nyttjades av ca 15 % av företagen. Sammantaget visar dock båda enkätundersökningarna att drygt hälften av företagen i Sverige är intresserade av att lämna deklarationsuppgifter och liknande till skattemyndigheten via Internet.

### 4.3.3 Känner företagen till att man kan lämna SKD via Internet?

Eftersom möjligheten att lämna deklaration via Internet i dagsläget är begränsad till 15 000 företag har RSV inte marknadsfört möjligheten i någon stor utsträckning. Det finns information och ansökningshandlingar utlagda på RSV:s webbplats på Internet. För att fler företag skulle få kännedom om försöksverksamheten skickade RSV dessutom ut information om den tillsammans med skattedeklarationen i maj 2001.

Enligt den enkät som RSV har skickat ut till företag som lämnar skattedeklaration men som inte anmält sig till försöksverksamheten med elektronisk inlämning kände hälften av företagen till att det går att lämna skattedeklaration elektroniskt via Internet. Av dessa har 45 % fått kännedom om att man kan lämna skattedeklaration via Internet genom den information (fripassageraren) som följde med skattedeklarationen i maj 2001. Det är även ganska många som har sett information om det på RSV:s webbplats (15 %), läst en artikel i någon tidning (12 %) eller fått information av någon bekant (11 %). Det

kan dock hända att en del av de företag som kryssade i att de känner till möjligheten blandar ihop det med möjligheten att lämna förenklad självdeklaration via Internet, eftersom det nyligen har varit en del artiklar om detta i olika tidningar.

**Tabell 18: Hur har företagen fått kännedom om att det går att lämna skattedeklaration via Internet?**

Hur fick man information om eSKD?	Andel
Information med SKD i maj 2001	45 %
Information på RSV:s webbplats	15 %
Artikel i någon tidning	12 %
Information från bekant	11 %
Information från företagets bokförare	9 %
Informationsmöte på skattemyndigheten	1 %
TV-nyheter	1 %
Information från banken	0,5 %
Information från anställd	0,5 %
Vet ej/efyllt	5 %

*Källa:* Enkät till företag som lämnar skattedeklaration men ej är anslutna till eSKD.

*Anm:* Procentsatsen är given som andelen av de företag som känner till eSKD.

#### 4.3.4 Vad lockar företagen till att ansluta sig?

De femtio företag anslutna till eSKD som vi har intervjuat har tillfrågats om varför de har valt att ansluta sig till eSKD. Inte i något fall har det framkommit att företaget haft något egentligt behov av att lämna skattedeklaration via Internet eller att de har upplevt deklARATIONEN i pappersform som besvärlig. Det är framför allt två anledningar som företagen hänvisar till; att man kan vänta med att deklarerera till sista dagen och att man vill använda modern teknik.

En ganska stor andel av företagen har anslutit sig till eSKD för att slippa stressen i samband med deklARATIONENS INLÄMNANDET och för att minska risken att få förseningsavgift. Det är alltså framför allt möjligheten att kunna vänta till sista deklARATIONSDAG innan de lämnar in sina uppgifter som har lockat dessa företag. Många av dessa företag deklarerar dock ändå i god tid, men möjligheten att kunna deklarerera ända in i sista stund värderar de högt.

Den näst vanligaste motiveringen till varför företagen har anslutit sig till eSKD är att företaget eller den som lämnar skattedeklaration för företaget är ganska teknikintresserad och lockas av möjligheten att använda ny teknik även vid deklARATIONENS INLÄMNANDET. En del av dessa användare är själva verksamma inom IT-branschen, medan andra bara vill främja användandet av ny teknik. En stor del av användarna använder även andra Internettjänster, bland annat för att betala sina eller företagets räkningar.

#### 4.3.5 Varför avstår så många företag från att ansluta sig?

I den enkät som vi skickat ut till företag som inte lämnar eSKD ombads de som känner till att skattedeklarationEN GÅR ATT LÄMNA VIA INTERNET att ange varför de har valt att inte utnyttja den möjligheten. Av de nio i förväg angivna svarsalternativen var det två svar som dominerade. Ca 22 % av företagen angav att behov saknas eftersom det fungerar bra med den lösning de har idag och 21 % angav att det inte är intressant eftersom man ej får ge fullmakt åt ombud att lämna deklARATIONEN. Därutöver var det 13 % som i ett

fritextval angav att de ej har kommit sig för att ansöka, snart ska börja, ej har tänkt på möjligheten, att det bara inte har blivit av etc.

**Tabell 19: Varför har företagen valt att inte lämna skattedeklaration via Internet?**

Varför har man ej anslutit sig till eSKD?	Andel
Behov saknas, dagens lösning fungerar bra	22 %
Ointressant eftersom ombud ej får lämna SKD	21 %
Har ej blivit av, ska snart börja, har ej satts sig in i det etc	13 %
Väntar tills det blir en permanent lösning	13 %
Saknar dator och/eller Internetuppkoppling	10 %
Litar inte på säkerheten i tekniken	9 %
Är formellt förhindrad (säsongregistrerad m fl)	3 %
Det verkar krångligt	2 %
Använder webbläsare eller annat som ej stödjer funktionen	2 %
Väntar tills fler tjänster från skattemyndigheten finns på Internet	1 %
Ansökan är för krånglig	1 %
Vet ej/ej svar	3 %

*Källa:* Enkät till företag som lämnar skattedeklaration men ej är anslutna till eSKD.

*Anm:* Procentsatsen är angiven som andelen av de företag som känner till eSKD.

Om RSV:s målsättning är att få fler företag att börja lämna eSKD är enligt enkätsvaren de viktigaste åtgärderna att skapa en långsiktig lösning och att motivera företagen att prova den så att man skapar ett behov av ett elektroniskt uppgiftslämnande. Genom att vidta dessa åtgärder, som antagligen huvudsakligen handlar om att marknadsföra eSKD:n på rätt sätt, så skulle vi i teorin kunna locka till oss 48 % av företagen ovan. Ytterligare 20 % skulle enligt enkätsvaren bli intresserade om de fick ge fullmakt till ett ombud att lämna deklaration.

Eftersom över 49 % av företagen som mottagit vår enkät över huvud taget inte kände till att det går att lämna skattedeklaration via Internet har vi också ställt en fråga om hur de vill få kännedom om nyheter från oss i framtiden. En majoritet av företagen (73 %) ville få informationsutskick tillsammans med deklaraionsblanketter. Några företag föredrog istället att få information via RSV:s webbplats. 12 % av företagen angav det som viktigaste informationskällan. Intressant att notera är också att 4 % av företagen i ett fritextval angav att de vill få informationsutskick via e-post.

**Tabell 20: Hur vill företagen huvudsakligen få nyheter från RSV i framtiden?**

Hur vill man få nyheter	Andel
Informationsutskick tillsammans med deklaraionsblanketter	73 %
Information på RSV:s webbplats	12 %
Annonser i dagspress/fackpress	5 %
Informationsutskick via e-post	4 %
Information från företagets redovisningsansvarige	1 %
Personlig kontakt hos skattemyndigheten	1 %
Läsa broschyrer på mitt skattekontor	1 %
Information via separata utskick	0,3 %
Informationsutskick via fax	0,3 %
Information via telefon från skattemyndigheten	0,3 %
Vet ej/ej svar	2 %

*Källa:* Enkät till företag som lämnar skattedeklaration men ej är anslutna till eSKD.

#### **4.3.6 Ge fullmakt till ombud att lämna deklaration**

För att en skattedeklaration ska anses föreligga krävs att den är undertecknad av någon som är behörig till det. Behörig att underteckna skattedekclarationer är endast företagets firmatecknare. Deklarationsskyldigheten kan idag inte fullgöras genom ombud. Har en självdeklaration undertecknats av annan än den skattskyldige själv eller legal ställföreträdare för denne (dvs förmyndare eller god man) anses deklarationsskyldigheten inte fullgjord.

Elektroniska deklamationer ska på motsvarande sätt vara försedda med elektronisk signatur. För att uppfylla detta krav använder man vid inlämnandet av eSKD ett säkerhetscertifikat som förser deklamationen med en elektronisk signatur. Certifikatet ställs bara ut till företagets firmatecknare, som också får den nödvändiga koden till certifikatet. Enligt fastställda regler är det alltså bara företagets firmatecknare som med hjälp av sitt säkerhetscertifikat får signera och skicka iväg eSKD:n.

I samband med den nyligen genomförda översynen av lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter har frågan om möjligheten att deklamera via ombud aktualiserats. Den sk skattekontrollutredningens förslag<sup>31</sup> är att den som är skyldig att lämna en självdeklaration eller skattedeklaration ska kunna lämna deklamationen genom ombud, antingen i pappersform eller som ett elektroniskt dokument. En deklamation som undertecknats av ett ombud ska kunna godtas om en fullmakt har bifogats deklamationen. I propositionen<sup>32</sup> fastslår man dock att behovet av att kunna anlita ombud och konsekvenserna för brottsbekämpningen inte är helt klarlagda. Med hänsyn härtill anser regeringen att det vore mindre lämpligt att nu föreslå att deklarationsskyldigheten ska kunna fullgöras genom ombud.

I samband med den här utvärderingen av eSKD:n har vi dock fått indikationer på att det finns ett behov hos många företag att kunna lämna skattedeklaration via ombud. Vi ska därför titta lite närmare på frågan.

#### **Hur många företag anlitar externt ombud för att upprätta SKD?**

I den enkät som gick ut till företagen i samband med utvärderingen av skattekontot ställdes två frågor om vem som upprättar företagets skattedeklaration. På frågan om företaget anlitar extern hjälp, t ex av redovisningskonsult för att upprätta skattedeklaration svarade 46 % av företagen ja, och 51 % nej. Bland småföretagen (en eller ingen anställd och en omsättning under 1 miljon kronor) är det fler (53 %) som anlitar extern hjälp för att upprätta skattedeklaration.

Den andra frågan som ställdes handlade om ifall de själva under det senaste året fyllt i företagets skattedeklaration. På den frågan svarade 63 % ja och 32 % nej. Skillnaden i svar mellan de två frågorna kan man tolka som att en del företag själva upprättar sin skattedeklaration men med viss extern assistans eller att en del företag vissa månader själva upprättar sin skattedeklaration och vissa månader får extern hjälp för att upprätta den. Sammantaget visar dock enkätfrågorna att 32 % av företagen helt överlåter till någon extern att upprätta skattedeklaration, och att ytterligare nästan 20 % åtminstone delvis har extern hjälp för deklationsupprättandet. Bland de företag som kan komma i fråga för eSKD:n innebär detta att ca 150 000 företag<sup>33</sup> helt överlåter till någon extern

<sup>31</sup> SOU 1998:12

<sup>32</sup> Prop 2001/02:25: *En ny lag om självdeklaration och kontrolluppgifter*

<sup>33</sup> 480 000 företag x 32%



att upprätta skattedeklarationen, och att ytterligare nästan 100 000 företag<sup>34</sup> åtminstone delvis har extern hjälp för deklarationsupprättandet.

### **Vem upprättar SKD inom de stora företagen?**

Bland de stora företagen är det betydligt färre som har extern hjälp för att upprätta skattedeklarationer. Av de företag som har 50 eller fler anställda är det endast 9 % som anlitar extern hjälp för att upprätta skattedeklaration och 91 % som inte gör det. Hela 95 % av dessa företag har också angett att de själva under det senaste året fyllt i företagets skattedeklaration. De här stora skillnaderna mellan stora och små företag torde bero på att de stora företagen oftast har anställda som sköter bokföringen och tar fram underlag till deklarerationer.

Av det 50-tal företag som vi har intervjuat om användningen av eSKD kan ca 15 företag räknas som stora. Samtliga av de stora företag som intervjuades hade anställda som skötte bokföring och tog fram underlag till skattedeklarationer. Hos ett av företagen var det firmatecknaren som tog fram underlag till skattedeklaration och lämnade denna via Internet. Han hade tagit fram underlaget till deklarerationen själv även när uppgifterna lämnades i pappersform, och hade inget behov av att kunna överlåta detta till någon anställd. Hos de övriga 14 företagen var det dock någon annan anställd än firmatecknaren som upprättade skattedeklarationen. I en del företag gjordes detta av den som upprättade bokföringen. I en del andra företag togs underlaget till olika delar av skattedeklarationen fram av olika avdelningar (ibland på olika orter) och sedan sammanställdes detta av en controller eller av någon annan med ett övergripande ekonomiskt ansvar.

I de fall då någon annan än firmatecknaren upprättar skattedeklarationen har man installerat säkerhetscertifikatet på dennes dator och det är då den personen som skickar iväg uppgifterna via Internet. De flesta som intervjuades verkade vara omedvetna om att ett sådant förfarande inte är tillåtet. Fem av företagen angav dessutom att en av de största fördelarna med att lämna skattedeklaration via Internet är att man slipper försöka få tag på VD:n för att få hans underskrift på deklarationsblanketten. Det upplevs vara mycket mer praktiskt och tidsbesparande att själv kunna skicka iväg uppgifterna via Internet i samband med att man upprättar deklarerationen.

### **Vill företagen kunna deklarerera via ombud?**

I enkäten som vi skickat ut ställdes som framgår ovan en fråga om varför företagen valt att inte lämna skattedeklaration via Internet. Företagen ombads ange det mest avgörande skälet bland nio svarsalternativ. Ett av alternativen var att det ej är intressant eftersom man ej får ge fullmakt till ombud att lämna deklareration. 21 % av respondenterna angav detta som den huvudsakliga anledningen till att de ej lämnar skattedeklaration via Internet.

I enkäten fanns också en mer direkt fråga om företagets vilja att deklarerera via ombud. Där tillfrågas företagen om de skulle vara intresserade om det blev tillåtet att ge fullmakt för ett ombud, t ex en anställd eller en redovisningskonsult, att lämna skattedeklaration vid Internet åt företaget. 56 % av företagen svarade ja på den frågan och 35 % svarade nej (8 % lämnade frågan obesvarad).

Av de stora företagens agerande (se beskrivningen ovan) kan man utläsa att de har ett stort behov av att låta en anställd deklarerera åt företaget som ombud för firmatecknaren.

---

<sup>34</sup> 480 000 företag x 20 %

Trots att det i dagsläget inte är tillåtet att låta någon annan än firmatecknaren signera skattedeklarationen elektroniskt så har man i de flesta större företagen installerat säkerhetscertifikatet på en anställds dator och låter denne fylla i och skicka in deklara-tionsuppgifterna utan firmatecknarens närvaro. Om det är möjligt att lämna deklara-tionsuppgifter elektroniskt kan man inte hindra företagen från att på det här sättet anpassa upp-giftslämnandet till sina interna rutiner. Om man däremot skapade en möjlighet för dessa företag att ge den anställde fullmakt att lämna deklara-tionen så skulle man göra det lät-tare för företagen att följa regelverket och samtidigt få bättre kontroll över företagens agerande.

Bland de mindre företag som vi har intervjuat kan man dock inte på samma tydliga sätt utläsa ett behov av att få låta ett ombud lämna deklara-tion via Internet. Hos de flesta av de mindre företag som lämnar skattedeklaration elektroniskt har firmatecknaren redan sedan tidigare haft en aktiv roll i samband med deklara-tionsupprättandet. Många sköter hela bokföringen själv medan en del får utdrag ur bokföringen från en extern redovis-ningskonsult eller motsvarande och utifrån detta utdrag själv upprättar skattedeklaratio-nen. På det sättet skiljer sig alltså de företag som har anslutit sig till eSKD:n från den genomsnittlige företagaren.

Det förekommer dock även hos de små företagen att någon annan än firmatecknaren lämnar in skattedeklarationen via Internet. Bland de företag vi har intervjuat har det fö-rekommit att säkerhetscertifikatet har installerats på en dator tillhörande en anställd, en extern redovisningskonsult eller en anhörig till firmatecknaren. Det har också kommit in frågor till servicejouren från personer med flera av dessa säkerhetscertifikat installerade på sin dator. Mycket tyder på att det är redovisningskonsulter som har flera kunders sä-kerhetscertifikat installerade på sin dator för att kunna lämna skattedeklaration elektro-niskt åt dessa. För att ändå försöka följa reglerna förekommer konstruktioner där en an-ställd eller en redovisningskonsult skickar in deklara-tionen via Internet, men sedan skriver ut kvittensen (där finns alla belopp angivna) och låter firmatecknaren underteckna denna som ett slags retroaktivt godkännande av inlämnade deklara-tionsuppgifter. Det förekommer även att den undertecknade kvittensen skickas in till skattemyndigheten.

### ***Är behovet av att deklarerat via ombud större när man kan deklarerat via Internet?***

Företagens rutiner och behov torde egentligen inte skilja sig nämnvärt beroende på om deklara-tionsuppgifterna ska lämnas elektroniskt eller i pappersform. Den största skill-naden är att företagen vid ett elektroniskt deklara-tionsinlämnande tvingas att på ett tyd-ligare sätt ta ställning till vilken dator de ska installera säkerhetscertifikatet på.

Även när företagen lämnar uppgifter på pappersdeklara-tioner ska externa redovisnings-konsulter och motsvarande egentligen bara ta fram uppgifterna till deklara-tionen, över-sända dessa till firmatecknaren och låta denne fylla i uppgifterna och underteckna och sända in deklara-tionen till skattemyndigheten. Alternativt kan firmatecknaren skicka den tomma blanketten till redovisningskonsulten, som fyller i uppgifterna på blanketten och återsänder den. Firmatecknaren ska sedan skriva under deklara-tionen och sända in den till skattemyndigheten. Det går dock inte alltid till på det här sättet. Det finns idag en tydlig vetskap om att många firmatecknare istället undertecknar sina deklara-tions-blanketter in blanco, för att sedan låta sin redovisningskonsult fylla i beloppen och skicka in deklara-tionen till skattemyndigheten. Det är det enda sättet för redovisnings-konsulten att kunna garantera att deklara-tionen blir inlämnad i tid. Skulle man återsända deklara-tionsblanketten till firmatecknaren för underskrift tappar man den kontrollen och risken ökar att deklara-tionen inkommer för sent. Genom att underteckna deklara-tionen in blanco kan man alltså kringgå reglerna när man lämnar in deklara-tioner i pappers-

form. Hur vanligt detta är har vi ingen vetskap om, men vi vet att det förekommer i relativt stor omfattning.

Om de företag som har hjälp av en redovisningskonsult eller motsvarande med att upprätta skattedeklarationen ska övergå till ett elektroniskt uppgiftslämnande, där firmatecknaren själv lämnar in deklara-tionsuppgifterna via Internet, kan inte längre redovisningskonsulten garantera att uppgifterna kommer in till skattemyndigheten i tid. Eftersom detta är en del av deras uppdrag gentemot deras kunder är de ointresserade av att uppmuntra ett elektroniskt uppgiftslämnande.

### ***Finns det alternativa lösningar som fyller behovet?***

Det finns idag en möjlighet för den som tar fram underlag till företagets deklara-tion att fylla i uppgifterna via Internet och maila dem i en fil till firmatecknaren, som bara behöver hämta uppgifterna ur filen och skicka in dem elektroniskt. Man kan tycka att den möjligheten borde minska behovet av att låta ett ombud deklarerat åt företaget.

Erfarenheten visar dock att detta är en möjlighet som väckt väldigt svagt intresse, både hos företag och redovisningskonsulter. Bland de 50 företag som vi har intervjuat är det endast ett företag som använder sig av möjligheten. I det fallet är det en anställd som upprättar deklara-tionen och sparar uppgifterna på en fil som mailas till firmatecknaren, som sitter på annan ort än den anställde. Firmatecknaren deklarerar via Internet åt sju olika företag, och får därmed anses vara en erfaren användare av applika-tionen.

Redovisningskonsulterna verkar inte se överföring av uppgifterna i en fil som något egentligt alternativ till dagens pappersdeklara-tioner. Oavsett hur uppgifterna ska föras över till firmatecknaren så måste denne i så fall själv se till att uppgifterna verkligen skickas in till skattemyndigheten. Det spelar härvid ingen roll om uppgifterna kommer i form av en fil som bara ska godkännas eller om firmatecknaren själv måste knappa in dem i formuläret på Internet. Så länge som man inte kan ta fram ett system där redovisningskonsulten kan garantera sina kunder att deklara-tionerna kommer in i tid är det svårt att väcka deras intresse för ett elektroniskt uppgiftslämnande.